

ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ТИМЧАСОВО ЗАЙНЯТИХ ЗЕМЕЛЬ

Відомо, що використання надр та земельних ділянок – нерозривно пов'язані речі. Надрокористувач в ряді випадків не може приступити до використання надр без вирішення питання про відповідну земельну ділянку. Земельна ділянка має використовуватися будь-яким надрокористувачем в якості просторово-територіального базису. У зв'язку з цим виникає проблема набуття прав на землю суб'єктом, який буде здійснювати надрокористування.

Аналіз земельного законодавства свідчить про можливість здійснення окремих видів надрокористування на тимчасово зайнятих земельних ділянках.

Стаття 97 Земельного кодексу України, яка має назву «Обов'язки підприємств, установ та організацій, що проводять розвідувальні роботи», встановлює умови використання відповідних земельних ділянок. Так, підприємства, установи та організації, які здійснюють геологознімальні, пошукові, геодезичні та інші розвідувальні роботи, можуть проводити такі роботи на підставі угоди з власником землі або за погодженням із землекористувачем. При цьому строки і місце проведення таких робіт визначаються угодою сторін. Зрозуміло, що термін проведення таких робіт може бути різним, але повинен мати свою межу. В кожному конкретному випадку цей строк встановлюється за угодою носія земельних прав та спеціалізованою юридичною особою, яка має здійснювати відповідні роботи. Аналогічним чином на договірній основі вирішується питання щодо місця проведення геологорозвідувальних робіт. У процесі тимчасового зайняття земельної ділянки вона обов'язково має використовуватися.

Використання тимчасово зайнятих земель для проведення розвідувальних робіт може бути як оплатним, так і безоплатним. Окрім

нього, підприємства, установи та організації, які проводять розвідувальні роботи, зобов'язані відшкодувати власникам землі та землекористувачам усі збитки, в тому числі неодожені доходи, а також за свій рахунок приводити займані земельні ділянки у попередній стан. Так, розміри збитків, визначаються за угодою між власниками землі або землекористувачами та підприємствами, установами й організаціями – замовниками таких робіт з обумовленням розмірів збитків і порядку їх відшкодування в договорі. При недосягненні згоди розміри збитків визначаються комісіями, створюваними Київською та Севастопольською міськими, районними державними адміністраціями, виконавчими комітетами міських (міст обласного значення) рад (Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 1993 р. № 284). Приведення тимчасово зайнятих земельних ділянок у попередній стан здійснюється за допомогою їх рекультивациі. В літературі рекультивацию земель визначають, як комплекс інженерних, гірничих, меліоративних, біологічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель.

Необхідно зазначити, що порушення строків повернення тимчасово зайнятих земель – це земельне правопорушення, передбачене статтею 211 Земельного кодексу України. Його вчинення тягне за собою настання певних негативних наслідків у вигляді адміністративної відповідальності порушника. Якщо спеціалізована організація, яка проводить розвідувальні роботи, у визначений строк не проведе рекультивацию земель, на неї будуть покладені додаткові збитки. Розміри таких збитків відшкодовуються на підставі рішень комісій, утворених згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 1993 року № 284. Відшкодування особами збитків не звільняє їх від проведення в установленому порядку робіт з рекультивациі порушених земель.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок про те, що тимчасове зайняття земельних ділянок для проведення розвідувальних робіт як форма їх використання характеризується своєю специфікою, яка має бути передбачена угодою землевласника із спеціалізованою організацією або за погодженням із землекористувачем.